

תורת הרי"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים וחדושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמא שליט"א
לפרשת השבוע

פרשת ניצבים

פרשת ניצבים

"אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלַכֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם"

בעם ישראל יש ערכות בין אחד לשני
ומתי שיהודי מתחזק זה משפיע על
כולם וכן להיפך

בפרשת השבוע התורה הקדושה אומרת "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם כְּלַכֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם רְאִשֵׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם זְקֵנֵיכֶם וְשֹׁטְרֵיכֶם כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל. טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחֲנֶיךָ מֵחֻטָּב עֲצִיף עַד שֹׂאֵב מִיַּמֶּיךָ". ידוע מה שאומרים רבותינו הקדושים "אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם" היום זה היום הגדול, יום הרת עולם ראש השנה.

וכך מובא בזוהר הקדוש (בא, לב ע"ב) על הפס' "וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל ה' וַיָּבֹאוּ גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם" (איוב א, ו) שהיום זה מסמל את ראש השנה ויהי היום דא ראש השנה, דקודשא בריך הוא קאים למידן עלמא.

על פי זה אפשר לבאר ולומר יסוד ממה שהתורה אומרת לנו אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם, התורה מונה עשרה סוגים של קהלים בתוך עם ישראל, רְאִשֵׁיכֶם זה קהל אחד, שְׁבִטֵיכֶם זה קהל שני, זְקֵנֵיכֶם זו קבוצה

שלישית, וְשִׁטְרֵיכֶם זו קבוצה רביעית, כּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל זו קבוצה חמישית, אלו חמש קבוצות שיש בתורה מצד אחד. בצד השני יש גם חמש קבוצות טפְּכֶם, נְשִׁיכֶם, וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחְנֶיךָ, מַחֲטָב עֵצֶיךָ עַד שֹׁאֵב מִיַּמֶּיךָ.

כאשר ניקח את העשר קבוצות האלו ונחלק אותן כמו בעשרת הדברות, חמש דברות מצד אחד וחמש דברות מצד שני, נראה שרְאִשֵׁיכֶם זה כנגד דברה ראשונה, שְׁבִטֵיכֶם כנגד דברה שניה, זְקִנֵיכֶם כנגד דברה שלישית, שִׁטְרֵיכֶם כנגד דברה רביעית, כּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל כנגד דברה חמישית. ובצד השני של הלוחות טפְּכֶם זה כנגד דברה שישית, נְשִׁיכֶם זה כנגד דברה שביעית, גֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מַחְנֶיךָ זה כנגד דברה שמינית, חֲטָב עֵצֶיךָ זה כנגד דברה תשיעית שֹׁאֵב מִיַּמֶּיךָ זה כנגד דברה עשירית. ידוע גם שעשרת הדברות זה כנגד עשרה מאמרות שבהן נברא העולם.

אם נסתכל בקבוצה השישית שהתורה מונה זה טפְּכֶם שהיא כנגד הדברה השישית "לא תרצח". על פי זה אפשר לומר טפְּכֶם זה הילדים, אדם שלא יודע איך לחנך את הילדים שלו ונותן להם ללכת לא בדרך השם, לא משקיע בילדים שלו ולא מתנהג בצורה נבונה וחכמה עם יראת שמיים, גורם שהילדים שלו יתדרדרו בצורה רעה ולמקומות רעים וקשים, עד שיגיע לדברה הקשה ביותר "לא תרצח".

צריך לדעת יסוד גדול, כל העשרה קבוצות שבעם ישראל קשורות אחד בשני, בעם ישראל יש ערבות בין יהודי ליהודי וכל יהודי קשור בחבירו קשר חזק ביותר. מתי שלא מקיימים דברה אחת, אז כל שאר התשע דברות יורדות והאדם יורד בהכל. מתי שכולם מתעלים ומתחזקים וכולם מתקדשים, יש בעם ישראל ערבות ואחד מרים ומרומם את השני.

וגם עשרת הדברות הם כנגד עשרת ימי תשובה, כל יום בעשרת ימי תשובה מתקן דברה אחרת ממה שהקב"ה ציווה אותנו. כך שלושת הדברים עשרת הדברות, עשרה מאמרות ועשרת ימי תשובה קשורים אחד בשני, מתי שאחד מתחזק אז הכל מתחזק, מתי שאחד נרפה אז כולם נרפים.

כך מתי שכולם בדבקות בקב"ה ומכינים את עצמנו למשפט ולדין להתקרב לקב"ה באימה, ביראה ובהכנעה גדולה, אז הקב"ה רואה את הדין של הערבות בעם ישראל שכולם ערבים זה לזה ומשפיע השפעה גדולה, נותן סיעתא דשמייא ומרומם את כולם.

אדם שמקדש את עצמו בשבת האחרונה משפיע עליו כך לראש השנה

השבת הקרובה היא השבת האחרונה של השנה, כל המהות וכל התיקון של כל השבתות של השנה, נמצאים בשבת זו. מתי שהאדם מתנהג בדרך השם, בדרך הנכונה והראויה בשבת קודש זו, זה משפיע

שפע גדול ומתקן את כל השבתות שהיו אחורה במשך כל השנה כולה.

וידוע ששבת היא מקור הברכה כולה, ואם השבת היא בדרך טובה ונכונה, אז גם המהות של כל השבוע כולה מתוקנת ועולה לרמה גבוהה בפני הקב"ה. כל המהות של ראש השנה יונקת משבת קודש זו ואם בשבת נהיה בקדושה וטהרה, ברוממות הנפש גדולה בקב"ה, אז אנחנו משפיעים שבראש השנה גם כן יהיו לנו השפעות וכוח גדול ביותר ונוכל לעלות לדרגות הגבוהות ביותר בראש השנה.

ראש השנה זה יום המשפט, יום הדין שבו כל מהות החיים של האדם עוברת לפני הקב"ה ביום ראש השנה, לכן אם בשבת קודש זו האדם ידע בקדושה וטהרה איך להתנהג ולעשות, אז הוא יתקן את כל השבתות של השנה שעברו וגם נותנים כוח לשבת זו להשפיע לכל השבוע שבא עלינו לטובה, לראש השנה ועשרת ימי תשובה, בכוח השבת הקדושה הזאת להשפיע השפעה גדולה על כל הימים הקדושים שבאים עלינו לטובה.

לכן נשתדל בשבת קודש הזו בדבקות גדולה וכוח גדול בעבודת השם, כל רגע שיודעים לנצל בשבת ההשפעה שלו השפעה עצומה שאין לה שני. כמו שאומר רבנו הבן איש חי (בן איש חי ש"ב, שמות) שכל שעה של לימוד תורה בשבת קודש יש לה השפעה כמו אלף שעות של יום חול בשבוע.

וככל שהאדם דבק בקב"ה בשבת קודש, כך יש לו השפעה לכל השבוע כולו להיות מושפע בקדושה וטהרה. ואומרים רבותינו הקדושים אדם שמקפיד טוב בשבת, הוא מכניע את היצר הרע למשך כל השבוע כולו, כל השבוע היצר הרע פחות חזק בזכות שבת קודש. כל דבר של קדושה שהאדם פונה ומתנהג במשך כל השבוע, זה מההשפעה של שבת קודש שמשפיעה השפעה גדולה לטובה ולברכה.

ב"ה יהודים קדושים וצדיקים בק"ק "שובה ישראל" שמקפידים בקריאת ספר דברים בשבת קודש, רואים ישועות גדולות וכוח גדול שאי אפשר לשער ולתאר. כל יום אנחנו מקבלים הודעות מאנשים שנושעו וראו אור גדול, וגם אנחנו באופן אישי בהרבה עניינים לא פשוטים ראינו ישועה גדולה בזכות ספר דברים. ביותר שימח אותנו הדבר שמחה גדולה, לראות אשה שיותר מחמש עשרה שנים לא היו לה ילדים והייתה בצער גדול, ועכשיו בדרך טבע בזכות הקריאה של ספר דברים נפקדה בזרע בר קיימא. הכוח של ספר דברים, רעיא מהימנא משה רבנו משפיע שפע גדול ביותר וזה כוח גדול ביותר, כוח מיוחד שאין לו שני.

**גם אדם רשע וריק מתורה ומצוות
שעושה תשובה הקב"ה מעלה אותו
למעלות הגבוהות**

הגמרא אומרת (ע"ז יז.) אמרו עליו על ר"א בן דורדיא, שלא הניח זונה אחת בעולם שלא בא עליה. פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי הים והיתה נוטלת כיס דינרין בשכרה, נטל כיס דינרין והלך ועבר עליה שבעה נהרות. בשעת הרגל דבר הפיחה, אמרה כשם שהפיחה זו אינה חוזרת למקומה, כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה. הלך וישב בין שני הרים וגבעות, אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים, אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיהו נד, י) "כִּי הֵרִים יְמוּשׁוֹ וְהִגְבְּעוֹת תְּמוּטָנָה".

אמר שמיים וארץ בקשו עלי רחמים, אמרו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיהו נא, ו) "כִּי שָׁמַיִם כָּעֵשֶׂן נִמְלְחוּ וְהָאָרֶץ כְּבָגַד תִּבְלָה". אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים, אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר (ישעיהו כד, כג) "וְחַפְרָה הִלְבְּנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה". אמר כוכבים ומזלות בקשו עלי רחמים, אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו, שנאמר (ישעיהו לד, ד) "וְנִמְקוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם". אמר אין הדבר תלוי אלא בי, הניח ראשו בין ברכיו וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו.

יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא, התם נמי כיון דאביק בה טובא כמינות דמיא. בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו בשעה אחת, ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין אותן רבי.

גמרא זו קשה ותמוהה ביותר, רבו המפרשים שמדברים ומפרשים את הגמרא הזו, רבי אלעזר בן דורדיא אדם רחוק מיראת שמיים, רחוק מתורה מצוות ומעשים טובים, חוטא בצורה קשה ביותר בעריות שזה החטא המאוס והדחוי ביותר אצל הקב"ה עד שזה נהיה אצלו כחולי וכל עבודתו ופרנסתו הייתה כדי לחטוא בעריות עם כל אשה בכסף שהרוויח. גם אם צריך לעבור שבעה נהרות שפירושן להשתדל מעל הטבע בכדי לעשות עבירה, הוא היה משתדל מעל הטבע, כל זה היה עושה אלעזר בן דורדיא, מסירות נפש עצומה לחטא של עריות.

באחת הפעמים לפני שחטא, בהשתדלות הקשה ביותר ששום ילוד אישה לא השתדל בכדי לחטוא כך בעריות, עובר שבעה נהרות נסיונות קשים להגיע לעבירה הזו, משלם סכום עצום לאותה אישה תמורת העבירה. רגע לפני העבירה, אותה אשה הפיחה ואמרה לו שככה גם לא יקבלו את התשובה שלו, נכנסו בו הרהורי תשובה חזקים ביותר והוא הולך ושם את ראשו בין ברכיו ובוכה ומבקש להאשים את השמיים ואת הארץ, להאשים את

ההורים שלו שבגללם לא הלך בדרך השם והתדרדר למצב הזה, שהם אשמים שלא חינו אותו טוב.

הוא רואה שלא הולך לו והוא מנסה להאשים את המזלות שנוולד במזלות לא טובים והן אלו שגרמו לו להיות איש כזה. הוא שוב רואה שזה לא מצליח והוא מנסה להאשים את הסביבה שלו, איפה שהיה גר שזו הייתה סביבה שלילית והיא דרדרה אותו למצב הזה. הוא מנסה להאשים את המורים שלו ואת הרבנים שלו, את כל מה שאפשר להאשים. את הרגליים שלו שלקחו אותו למקומות רעים ואת ההרגלים שלו, כל מה שהיה אפשר להאשים ניסה אלעזר בן דורדיא להאשים.

אבל דבר אחר הוא לא האשים, והוא את עצמו אלא את כולם. כך גם הרבה אנשים שחוטאים, מנסים להאשים את כולם בחטא שחטאו, אבל דבר אחד הם לא יודעים להאשים את עצמם. מאשימים את ההורים שלא חינו אותם טוב, מאשימים את הבתי ספר, את המורים ואת הרבנים, את החברה ואת המשפחה, את המזל ואת המדינה, את הכל מאשימים חוץ מעצמם.

אחרי שעמד אלעזר בן דורדיא מעומק הנפש, הגיע למקום מאוד רגיש בנפש שלו והבין שהוא לא יכול להאשים אף אחד אלא רק הוא אשם, הניח את ראשו בין ברכיו ובכה עד שיצאה נשמתו. הוא הבין שהחטא והבעיה טמונים רק בו, הוא הבין שכל

עוד האדם מאשים את כולם, לעולם הוא לא יכול לעשות תשובה.

אדם מתחיל לעלות על הדרך מתי שמבין שהוא אשם, מתי שהוא מתחיל להאשים אנשים זה לא פתרון ובזה לא פותרים את הבעיה. אדם שלא יודע לתפוס אחריות על עצמו, לעולם לא תהיה לו תקנה על מה שעשה.

וכך מה שאומר דוד המלך (תהלים לח, י) **"ה' נִגְדָךְ כָּל תְּאוֹתַי וְאַנְחֹתַי מִמֶּךָ לֹא נִסְתְּרָה"** מבין אלעזר בן דורדיא שכל התאוות שלו, **"ה' נִגְדָךְ כָּל תְּאוֹתַי"** הרצונות וכל הדברים הקשים שלו נמצאות לפני השם והוא יודע כל מה שהיה לאדם וזה לא נסתר ממנו, לא נסתר מהקב"ה שבכל מקום גם כשיהודי חוטא, יש לו כאב. כל התאוות של האדם נמצאות ליד הקב"ה ובשעה שיש לאדם תאוה והוא עושה עבירה זה נגד הקב"ה.

אבל גם ליד הקב"ה יש את האנחה של האדם **"וְאַנְחֹתַי מִמֶּךָ לֹא נִסְתְּרָה"** בתוך כל עבירה שהאדם עושה, כואב לאדם. אדם שמחלל שבת כואב לו שהוא מחלל שבת, אדם שגונב כסף כואב לו בפנים שהוא גונב כסף, יש לו רגעים של שבר ורגעים של כאב. האנחה בתוך הגניבה, בתוך השבר והדבר הרע שהאדם עושה, הוא נאנח אנחה שכואב לו מהדבר הרע שעשה וזה לא נסתר מהקב"ה.

וזה יסוד גדול, שהאדם צריך לחפש את האנחה בתוך הרע שהוא עשה, לתפוס אותה ואיתה לעלות

ולהתחיל בתשובה. הקב"ה רואה את התאוה של האדם אבל גם את הכאב והאנחה שיש לו, אדם שגונב אולי הוא שמח, אבל יש לו נקודה שיש בה נקודה של כאב ואנחה ואותה האדם צריך לתפוס ולחזור בה בתשובה. אדם שמעשן בשבת סיגריה ועוד סיגריה, אבל פתאום יש לו כאב בלב איך הוא מחלל שבת ומעשן סיגריה בשבת, האנחה הזו בתוך העבירה לא נסתרה, יש לאדם בה כאב ואותה צריך לתפוס, להפוך את כל הקערה על פיה וממנה לחזור בתשובה וללכת בדרך השם ובדרך טובה.

אז אותו אלעזר בן דורדיא שהוא סמל של התשובה, אחרי שעומד ומבקש עזרה מכולם, מאשים את כולם ורואה ששום אשמה לא נתפסת ורק הוא האשם היחיד, שם את ראשו בין ברכיו ובוכה עד שיוצאת נשמתו. אומרים רבותינו הקדושים שאלעזר בן דורדיא נהיה סמל של בעלי התשובה עד שיצאה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מזומן לחיי העולם הבא ורבי הקדוש לא הבין איך הוא נהיה רבי, אם כל חיי חטא חטאים קשים של זנות, היה סמל של זנות, אלא ברגע אחד של תשובה אמיתית זכה להיות רבי ולהגיע למעלה גדולה ביותר להיות מורה הוראה בעם ישראל ועם ישראל צריך ללמוד ממנו איך להתנהג.

נבוא ונשאל מה הוא הורה, הרי הוא לא היה הראשון שעשה תשובה, הקדימו אותו דוד המלך, שעשה תשובה ועוד הרבה צדיקים שעשו תשובה,

אם כך מה הורה לעם ישראל, מה מיוחד בתשובה שלו שאחרים לא עשו?

אלא, כל האנשים שעשו תשובה עד אותו יום, היו אנשים צדיקים שחטאו ועשו תשובה. אדם הראשון היה קדוש עליון חטא ועשה תשובה, דוד המלך היה קדוש עליון חטא ועשה תשובה. כל האנשים שחטאו עד אלעזר בן דורדיא, היו אנשים צדיקים שטעו ותיקנו את החטא שעשו על ידי תשובה. אלעזר בן דורדיא הוא אדם שכולו רשע בלי שום מצוות ומעשה טוב, אדם ריק מתורה ומצוות, ריק מכל קדושה.

ברגע אחד שעשה תשובה והתשובה שלו התקבלה עד שיצאה הבת קול שאמרה שהוא מזומן לחיי עולם הבא, זה היה לימוד חדש בעולם. לימוד שגם רשע שאין בו כלום, שום תורה ושום מצוות ומעשים טובים וכולו שקוע בטומאה ובדברים קשים והוא עושה תשובה, הקב"ה לוקח את התשובה שלו ומביא אותה עד דרגה שיוצאת בת קול והוא נהיה רבי, מורה הוראה בישראל.

וזה הלימוד שלנו בימים אלו ערב ראש השנה, שגם אם יש אדם שהוא ריק ללא כלום אבל עושה תשובה, הוא מגיע הכי גבוה שיש. עד אלעזר בן דורדיא היו רק צדיקים גדולים שטעו וחטאו ועשו תשובה על החטא שלהם, מאלעזר בן דורדיא למדנו שגם אנשים שאין להם כלום ועושים תשובה

שלימה, יכולים להגיע למקום הגבוה והקדוש ביותר בענייני התשובה.

לכן מדגישים את תשובתו של רבי אלעזר בן דורדיא בתורה, כי היא הייתה אבן דרך וסימן שממנה נוצר שינוי בכל התפיסה של התשובה בעולם. עד אז תשובה של רשעים לא הייתה מתקבלת, רק תשובה של צדיק שחטא ועשה תשובה, הייתה מתקבלת. פה גם אדם שכולו חטאים ומעשים רעים ועושה תשובה על עבירה אחת, הוא מרים את עצמו בכל החטאים ובכל המעשים הרעים ומתרום ומתעלה לדרגות גבוהות וקדושות ביותר.